

če ta ne bi okrajnemu glavarju zapovedal, naj slovenski dopisuje, pa ministru.

Take pritožbe ali takega rekurza pa ne zna vsak predstojnik sam napraviti. Naj se toraj mahom obrne na odbor „Slovenskega društva“ v Mariboru. V odboru tega društva so možje, ki poznajo postave, in bodo jim radi napravili pritožbo ali rekurz in sicer zastonj, kajti „Slovensko društvo“ ima namen, da brani narodne in državljanske pravice slovenskega naroda.

Če se ne bomo pritožili, ne bomo nič dosegli. Mi ne smemo misliti, kaj bomo se sami pritoževali, saj smo slovenske poslance volili, da se oni za nas potegnejo. Naši poslanci resen storijo, kar morejo, in tisti, ki „Slovenskega Gospodarja“ štejejo, vejo kako so se vže za nas potegovali. Ali tedaj vstanejo drugi, nemški poslanci, kakor celjski Foregger, ali mariborski Schmiderer, ali Hackelberg ali Carneri, rekoč, da ni res, kar so naši poslanci pravili. Kajti slovensko ljudstvo neče, da bi se mu slovenski dopisovalo, temuč terja, naj se mu nemški dopisuje; ali pa, da so pritožbe slovenskih poslancev prazne čenče, kajti gospodske se ravnaajo po predpisih in postavah, ter dopisujejo in odgovarjajo Slovincem slovenski. Za to se pa tudi nikdo pri namestniku ali pa pri ministru ne pritožuje. I ker se res nikdo pri ministru ne pritoži, jim ta verje ter si misli, da je gotovo vse v redu, da se nam gotovo krivica ne godi, ker smo tiho in se ne pritožujemo.

Zatoraj pa se moramo pritoževati, da bo minister zvedel, kako nas mučijo z nam nerazumljivo nemščino. On bo nam potem vže pomagal, in stopil tistim okrajnim glavarjem, ki nečejo o slovenščini nič čuti, na prste, da bodo morali Slovincem slovenski dopisovati. I. D.

Gospodarske stvari.

Kako spoznati ali je krava breja ali ne.

Pri kravah se pogosto opazi, da se 3—6 mesecev po ubrejenji zopet pojajo in da se vsled tega zopet k biku spuščajo. Marsikteri kmetovalec potem svojo kravo proda kot debelo in težko in izmolženo. S tem si pa sebi in mesarju mnogo škode naredi. Mesarju ker kupi prav za prav le kumerno ne pa debelo kravo, kajti tele v kravjem telesu zavira odebeljenje krave, ker vso boljšo hrano na se vleče. Če se pa taka krava drugemu kmetovalcu proda, nakloni prodajavec sebi na kvar kupcu proti svoji volji velik hasek, ker mu dober kup kupljena krava pred časom tele povrže.

Dobro znamenje breje krave je skušnja z mlekom. Z brejastjo kravino se tudi njeno mleko spremeni. Mleko postane težje in je tudi

drugače kemične sestave. Najprostejša skušnja je v steklenici vode, v katero se z majhno žličico mleka kaife, vendar tako, da se mleko od roba steklenice v vodo odteka. Mleko breje krave se najprej na dno steklenice pogrezne in se potem polagoma zopet na vrh vzdiga in z vodo pomeša. Mleko krave pa, ki je na novi dojbi, kakor tukaj pri nas pravimo, se brž zgoraj z vodo pomeša in se ne pogreza na dno, da bi se ne prej z zgornjo vodo ne pomešalo.

Grahov žužek.

Najbolj zanesljiv pomoček tega škodljivca se znebiti je, da se brž ko se je grah pospravil v grahu samem vgonobi. Praša se le kako se najprej to more zgoditi. Kakor so najnovejše skušbe pokazale, gorkota ni popolno zanesljivo sredstvo grahove žužke vničiti.

Kaljivna moč grahova pri temperaturi od 52—53° C. že trpi škodo med tem, ko žužku taka vročina še ne gre do živega. Nasproti temu pa ga žvepleni ogljenec gotovo vsmrti. Najbolj prosti način ga vsmrtiti je pa tale: Vzame se na kilogram graha blizo za dve žlici žveplena ogljenca. poškropi se ž njim grah, ki se je potem v posodo djal, ki se da zračno trdno zapreti. Ta posoda se potem postavi na mesto, na katerem je 25—30° C toplote in se pusti tukaj par dni stati. Ko se posoda odpre, se najdejo žužki vsi mrtvi. Trohica več ali manj žveplena ogeljca nič ne de. Opomniti je treba, da je žvepleni ogljec razpuhtljiv in če se ga preveč razpuhti se more vneti. Pa ne sme se misliti, da bo grah popolnoma brez žužkov, če se vsmrtijo. Če tega ne storé vsi sosedje, priletijo žužki iz sosednjih njiv in položé jajčica v stročje grahovo oziroma v grah. Če se hoče, da se kateri kraj tega žužka do čista osnaži, mora se uničevanje splošno goditi. Žužek v grašjem zrnju do polne zrelosti vzraste in se po žetvi, ko je grašje zrno že trdo, nobenega zrna ne loti. Spomladi izleze iz graha ali še v kašti ali pa že na njivi, da se potem pari in ko grah cvete v cvetke jajčeka zaleže.

Pivne tropine so živinska krma, ki ima obilo gujilca v sebi toraj ravno tistih snovi, iz katerih se najbolj mleko in meso v živalskem telesu napravlja. Pokladajo se toraj goveji živini in konjem z velikim pridom. Vendar pa je skrbno paziti na to, da tropine niso skisane ali celo plesnjive, kar more živini zelo nevarno postati.

Kako podgane preganjati. Nekteri se poslužujejo katranovca, da z njim te nadležne škodljivce preganjajo. Nalije se ga namreč po luknjah, po katerih najbolj podgane sem ter tje švigajo, da si s katranovcem kožuh zamažejo, kar jim je tako zoperno, da se rajši iz takega kraja drugam preselijo, kjer se jim ni take zamazbe bati.

Konjerejsko društvo izda letos 4585 fl. za premiranje konj, za podučne svrhe 450 fl., za list „Pferdezüchter“ 600 fl., za pospeševanje konjerejstva 1010, razne stroške 1970 fl. Lani se je od 689 na 10 štacijah pripeljanih konj premiralo 243, za kar se je izdalo 4024 fl. Letos bode premiranje konj v Žavci, Mariboru in Ljutomeru s konjskimi dirkami vred.

Goveja kuga prikazala je se na Kranjskem v srenji Podvenskej kočevskega glavarstva tik meje hrvatske in je vvažanje goved iz omenjenega glavarstva na Štajersko prepovedano.

Sejmi. 9. aprila Dobova, Središče, 10. apr. Koprivnica, 11. aprila Sevnica, sv. Peter pod sv. gorami, 12. aprila Gradec, 14. aprila Zdole.

Dopisi.

Od Ptujске gore. (Občinske volitve) so sklenjene, večina izvoljenih ima našo zaupanje, ker so mirni pošteni ljudje, zvesti Slovenci in dobri kristijani, in bodo gotovo za blagor in korist občine skrbeli. Vendar moramo v zadnjem trenutku še sledečo željo izgovoriti, in jo izvoljenim gorko priporočati. Kdor razmere na Gori pozna, mora priznati veliko potrebo, da se v naš razburjeni kraj zopet mir vrne, ker taka svaja le škodi. Mi tedaj svetujemo novim občinskim odbornikom: izvolite si za župana mirnega, poštenega moža, dobrega kristijana, potem naj bode mož naše krvi, t. j. naj bo zvesti Slovenec, ker sramota bi bila za nas, ako bi nam kdo očital, da ni na domačih tleh taki mož zrasel, kateri bi vreden bil, naš župan biti, da bi mi drugemu več zaupali, kakor svojemu rojaku, kateri se je med nami rodil, in kateri je od malih nog vse naše veselje, pa tudi vse naše nevolje z nami delil. Mi imamo taka moža dva, to sta Štefan Kosiše in Kozoderc. Mi v tem nečemo izreči, da ovi drugi nebi pošteni bili, Bog ne daj; ali župan zamore le eden biti, vsi drugi so njegovi svetovalci. Kosiše in Kozoderc sta vže bolj priletna moža, hladne krvi, in bota gotovo za to skrbela, da bode pri nas zopet krščanski mir vladal. Prosite tedaj Štefana Kosiše-ta, naj toto breme na se vzame, — saj to ni nikaka slast, župan biti, ampak breme, prosite ga, naj bo naš oča; in če on nebi hotel biti, prosite Kozoderc-a, naj on občinsko gospodarstvo v roke vzame, to bode za celo občino dobro. Bog pomozil!

Iz šaleške doline. (Volitve v okrajni) šoštanjski postale bi lahko osodepolne za narodno stranko. Nemškutarji napeli so vse sile, da bi zmagali. Pri velikem posestvu se jim je to vsled prevelike malomarnosti narodnjakov v resnici tudi posrečilo. Imeli so pa tudi dobrega zaveznika, namreč jezične babe, kajti znan šoštanjski narodnjak dejal je: ako narodno volim,

me babe preženejo! In volil je nemčurja iz strahu pred babami. Strašiti se par ostrih babjih jezikov, ter radi tega voliti nemškutarja — je vendar preveč. Če je pa imel tudi kako osobno mržnjo do narodnih kandidatov, naj pomisli, da to ne gre za osobnosti, ampak za stvar. Naj si bode kandidat najhujši osobni nasprotnik, pri tem se rodoljubno srce ne sme umikati, ne radovoljno uho nastaviti zakletim našim sovražnikom, ampak stati mora, kakor skala za sveto našo narodno reč. S tem kaže mož, da je jeklen, da je čist značaj. Upamo, da v prihodnje omenjeni gospod se ne bode več dal na tak način zapeljati, ter da bode, kakor popred tako tudi zanaprej krepko se za domovino našo potezal. Naši „Germani“ hočejo po izgledu Celjanov, Slovenjogradčanov itd. imeti tudi svoj nemški „Schulverein“. Privandrani Kranjce, ki čuje ne ime Wagner, nabira s posebno navdušenostjo podpise za omenjeno veliko nemško društvo. Nabral jih je neki vže okoli 50. Kristijan Kern, katerega slavna naša duhovščina še zmiraj velikodušno podpira, mu je najboljši sodelavec. Slovenec — mirna duša ne zine k temu početju ne črne, ne bele. Kaj še! On je tako dober, da gre k temu svojemu sovražniku še potrebne reči kupovat. On mu nosi denar, da ta leži proti njemu rogovili in razsaja! Ne pomisli, da sovražniku v roko orožje tiščati je vendar najbolj nespametno! Slovenski okoličani! bodite vendar enkrat previdni in popustite to za vas pogubonosno malomarnost. Okrepite se, ter ne nosite več svojih žuljevih krajcarjev najhujšim sovražnikom! Kupujte rajši pri domačinih ali vsaj pri takih, ki Slovencem niso ravno nasprotni! Videli bodete, kako hitro bodo potihnil, kako naglo jim bode greben upadel. Ako jih že Bismarkova Nemčija tako vleče na sebe, naj idejo k nji, srečen jim pot, solz gotovo ne bodemo točili za njimi. Dokler so pa pri nas, gledati moramo, da nas ne dobijo pod se, ter nam ne onesnažijo, lepo našo slovensko zemljo!

Opazovlač.

Iz Dobrne. (Maslo nemškutarske omike.) Celjski „lisjak“ ali po krivem „Kmetški prijatelj“ imenovan je v zadnji številki ponatisnil neko poročilo o dosedanem delovanju tukajšnje podpodružnice kmetijske družbe, poročilo, katero sem kot ud imenovane družbe bil priobčil v družbinem glasilu „Landbote“. S prestavljenim dopisom je tudi moj podpis prišel v glavni list lisjakov, in sicer po zvižjači, ker „Prijatelj“ ni povedal, da si je dopis skoval po drugem časopisu, pač pa je še v svojo pokvečeno prestavo vtaknil celo besede, katere naj kažejo, da sem jaz „dopisnik temu listu“ t. j. „lisjaku“, a to seveda ni resnica. Vodstvo kmetijske družbe v Gradci si je že razgledalo naznanjeno maslo nemškutarske omike.

M. Karba.